

Konsernijohdon omistajaohjauslinjaukset / Lempäälän Energia Oy, tavoitekortin hyväksyminen

Kunnanhallitus 29.05.2023 § 138
334/00.04.02/2023

Valmistelijat kunnanjohtaja Heidi Rämö, johdon erityisavustaja Tuulia Rinne

Kuntalain 46 §:n mukaan omistajaohjaus tarkoittaa toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Lempäälän konserniohjeen mukaan konsernijohdon tulee omistajaohjauksen ja muun vuorovaikutuksen keinoin viestiä tytäryhteisöille ne kuntastrategiassa ja talousarviossa asetetut tavoitteet, jotka tytäryhteisön tulee omassa liiketoiminnan suunnittelussaan ottaa huomioon. Hallintosäännön 4. luvun 1 §:n mukaan Lempäälän kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja.

Kunnanvaltuusto hyväksyi kuntastrategian 25.5.2022 § 27. Kuntastrategiassa ei oteta erikseen kantaa omistajapolitiikkaan, mutta strategiasta on löydettävissä painopistealueita ja tavoitteita, jotka antavat suuntaa tytäryhtiöiden omistajaohjaukseen.

Konsernijohdon tavoitteellinen omistajaohjaus asettuu kuntastrategian ja talousarviotavoitteiden välimaastoon. Kuntastrategia ohjaa kunnan toimintaa pitkällä aikavälillä (2022-2030) kun taas talousarviotavoitteet asetetaan yhdeksi vuodeksi kerrallaan ja siten, että tavoite tulee saavuttaa talousarviovuoden aikana. Konsernijohdon omistajaohjauksen tueksi laadittava tavoitekortti toimii konsernijohdon keskipitkän aikavälin tahtotilana, joka antaa omistajaohjauksen yksittäisille toimenpiteille suuntaa talousarviovuodet ylittäen. Tavoitekortti on konsernijohdon eli kunnanjohtajan ja kunnanhallituksen työkalu.

Tavoitekorttityöskentelyn päätehtävänä on muodostaa konsernijohdon näkemys siitä, miksi yhtiö on olemassa ja miten se toteuttaa omistajan tahtotilaa keskipitkällä aikavälillä (kohta 1). Sen lisäksi sillä on kaksi muutakin tehtävää (kohdat 2 ja 3):

- 1) Tytäryhtiökohtainen tavoitekortti on konsernijohdon omistajaohjauksen väline. Tavoitekorttiin kirjataan omistajan tahtotila sekä ne yhtiön toimenpiteet, jotka kasvattavat yhtiön omistaja-arvoa.

Konsernijohto käyttää tavoitekorttiin kirjattua omistajan tahtotilaa valmistelunsa ja päätöksentekonsa tukena, kun se antaa ennakkokannan yhtiötä koskevassa asiassa tai valmistelee valtuustolle yhtiötä koskevaa päätöstä. Tavoitekortti toimii siten muun muassa kunnan ja yhtiön talousarviotavoitteiden valmistelun tukena. Onnistuneessa omistajaohjauksessa kunnan yhtiötä koskevat yksittäiset päätökset ovat linjassa konsernijohdon hyväksymän tavoitekortin kanssa.

Tavoitekortti toimii myös yhtiön oman valmistelun tukena. Vaikka yhtiö tekee päätöksensä itsenäisesti ja pyytää erikseen kunnalta ennakkokannan konserniohjeen mukaisissa asioissa, toimii tavoitekorttiin kirjattu tahtotila valmistelua suuntaavana ohjeena.

- 2) Tytäryhtiökohtainen tavoitekortti toimii myös raportoinnin välineenä. Yhtiön kirjaamat ajankohtaiset asiat yhtiöstä ja yhtiön

toimintaympäristöstä vahvistavat konsernijohtoon käsitystä omistamastaan yhtiöstä ja mahdollistavat omistajatason ratkaisujen oikea-aikaisen etsimisen.

Tavoitekortti ei muuta kunnan olemassa olevia käytäntöjä peruseräraportoinnin eli konserniseurannan ja -valvonnan osalta. Pääasiallinen toiminnan ja tavoitteiden raportointi tapahtuu osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

- 3) Tavoitekortti toimii perehdytyksen välineenä. Tavoitekortin alkuun on kuvattu yhtiön perustiedot, kuten toimitusjohtaja, hallitus, perustamisvuosi ja henkilöstö, yrityksen liikevaihto ja muut tunnusluvut sekä yhtiön tehtävät siten kuin ne on todettu yhtiöjärjestyksessä, kunnan talousarviossa ja yhtiön perustamisvaiheessa.

Tavoitekortin kautta mm. uudet päättäjät kunnanhallituksessa ja yhtiön hallituksessa pääsevät kootusti tutustumaan yhtiön tehtäviin ja tarkoitukseen.

Näiden kohtien lisäksi tavoitekortissa käsitellään yhtiötä koskevia omistajatason strategisia riskejä. Kunnan toiminnan osalta sisäinen valvonta ja riskienhallinta on kunkin yksittäisen, kunnan palveluja tuottavan yhteisön toimivan johdon tehtävä, mutta kunnan on sopimuksilla, konserniohjeilla ja muilla omistajaohjauksellisilla toimilla varmistettava, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmät toimivat myös näissä peruskunnan ulkopuolissa organisaatioissa (HE 268/2014 vp, s. 168).

Jatkossa konsernijohtoon on tarkoitus käsitellä tavoitekortteja vuosittain keväällä. Tällöin konsernijohto palaa yhtiötä koskeviin keskipitkän aikavälin tavoitteisiin, niiden seurantaan ja mahdolliseen päivittämiseen sekä yhtiötä koskeviin ajankohtaisiin asioihin. Kevään käsittely mahdollistaa sen, että kunnalla ja yhtiöllä on vahvempi pohja lähteä valmistelemaan seuraavan vuoden talousarvion tavoitteita. Tavoitekorttien käsittelysykli perustuu myös Lempäälän hallintosääntöön, jonka mukaan kunnanhallitus laatii vuosittain kuntakonsernin sisäisten yhteisöjen omistajaohjauslinjaukset (4 §, 2. kohta). Tavoitekortti toimii hallintosäännössä tarkoitettuna vuosittaisena omistajaohjauslinjauksena.

Yhtiökohtaisen tavoitekortin valmistelu

Tavoitekortteja on valmisteltu kunnan konsernijohtoryhmässä sekä yhtiökohtaisissa valmistelutapaamisissa alkuvuonna 2023. Yhtiökohtainen valmistelu käsitti kunnanjohtajan ja toimitusjohtajan valmistelutapaamisen sekä tapaamisen, jossa edellä mainittujen lisäksi valmisteluun osallistui myös yhtiön puheenjohtaja.

Ennen kunnanhallituksen käsittelyä tavoitekortti on käsitelty yhtiön hallituksessa, jossa yhtiön hallitus on luonut tavoitekorttiversion, johon se on valmis sitoutumaan. Kunnanjohtajan esitys tavoitekortin sisällöksi on kuitenkin itsenäinen.

Lempäälän Energia Oy:tä koskeva tavoitekortti on kokousasian liitteenä. Tytäryhtiökohtaiset tavoitekortit ovat osittain salassa pidettäviä asiakirjoja julkisuuslain 24 §:n 1 momentin kohdan 17 perusteella. Lisäksi tavoitekorkeissa voi olla ei-julkista tietoa, mikä tarkoittaa sitä, että asia tulee julkiseksi vasta myöhemmin (julkisuuslaki 6 §). Tavoitekortin perustieto-osa on julkinen.

Toimivalta: Kuntalain 48 §:n mukaan konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä. Hallintosäännön 4. luvun 1 §:n mukaan Lempäälän kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Hallintosäännön 4. luvun 2 §:n mukaan kunnanhallitus laatii vuosittain kuntakonsernin sisäisten yhteisöjen omistajaohjauslinjaukset. Tavoitekortti toimii hallintosäännössä tarkoitettuna vuosittaisena omistajaohjauslinjauksena. Hallintosäännön 10. luvun 3 §:n mukaan konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta.

Lisätietoja kunnanjohtaja Heidi Rämö, heidi.ramo@lempaala.fi, 040 133 7803

Esittelijä	Kunnanjohtaja
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää hyväksyä Lempäälän Energia Oy:n tavoitekortin omistajan tahtotilaksi. Kunnanhallitus merkitsee tiedoksi tavoitekortissa esitetyt muut tiedot, ajankohtaiset asiat ja riskienhallinnan osuuden.
Käsittely	<p>Kunnanhallitus päätti yksimielisesti, että omistajan tahtotila -kohdat 1. ja 2. muutetaan toisin päin. Muutokset on huomioitu pöytäkirjan liitteessä.</p> <p>Keskustelun kuluessa Kari Virtanen esitti, että kohtaan omistajan tahtotila kuntakonsernin synergiaetujen hyödyntäminen lisätään: Yhteistyö kunnan, konserniyhtiöiden ja Lempäälän Energian urakoiden yhteensovittamisessa ja aikataulutuksessa. Projektijohdosta, yhteensovittamisesta ja aikataulutuksesta vastaa yhdyskunnan palvelualueen henkilö /henkilöstö, ellei yhteensovittamisesta ole erikseen sovittu konserniyhtiöiden välisellä sopimuksella.</p> <p>Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi, että oli tehty yksi päätösehdotuksesta poikkeava muutosehdotus, mutta sitä ei ollut kannatettu, joten se raukeaa kannattamattomana.</p>
Päätös	<p>Kunnanhallitus päätti hyväksyä Lempäälän Energia Oy:n tavoitekortin omistajan tahtotilaksi kokouksessa todetuilla muutoksilla. Kunnanhallitus merkitsi tiedoksi tavoitekortissa esitetyt muut tiedot, ajankohtaiset asiat ja riskienhallinnan osuuden.</p> <p>Merkittiin pöytäkirjaan, että Kari Virtanen jätti asiassa seuraavan sisältöisen erivän mielipiteen: ”Mielestäni kunnanhallituksen olisi tarkemmin ja sitovammin pitänyt kirjata ja päättää siitä miten Lempäälän kunta konsernina parhaiten hyödyntää synergiaetuja omissa ja omistamiensa yhtiöiden kanssa tehtävissä yhteis- ja erillishankkeissa. Kunnan tulee omistajana ohjata ja valvoa niitä yhteisiä hankkeita joissa kunnan omistamat yhtiöt ovat mukana ja siten saada synergiaedusta merkittävää toiminnallista ja taloudellista hyötyä koko kuntakonsernille. Samalla tulisi huomioida projekteissa mukana olevien muiden, kunnan ulkopuolisten yritysten ja urakoitsijoiden sitouttaminen laadittuun ja yhdessä sovittuun aikatauluun kun projektijohto on yksissä eli kunnan henkilön / henkilöstön käsissä.</p> <p>Yhtiöiden välisissä, niiden yhdessä sopimissa erillishankkeissa yhteensovittaminen on käsitykseni mukaan toiminut hyvin ja siksi ei em. hankkeissa kunnan henkilöstön tarvitse olla mukana.</p>

Seuraavalla taloussuunnitelmakaudella investoinnit kasvaa merkittävästi, samaan aikaan arvioidaan kunnan vero- ja valtionosuuksien hetkellinen pysähtyminen, joka vaikuttaa vuosikatteeseen. Alenemalla on heikentävä vaikutus investointien omarahoitusprosenttiin erittäin merkittävä riski kokonaistalouden kestävyydelle. Rahoittaminen yli 50 %:sti lisälainanotolla uhkaa nostaa peruskunnan lainamäärän yli 100 milj. €:oon. Lainamääräarvio /asukas on vuonna 2024 noin 3 921 € ja vuoden 2025 lopussa 4 276 €.

Hyvällä suunnittelulla ja toteutuksella sekä synergiaetuja hyödyntäen on mahdollista säästää kuntalaisten veroeuroja merkittävästi jos niin halutaan.

Viittaan eriävässä mielipiteessäni myös kunnanhallituksen pykälään 137 Konsernijohdon omistajaohjauslinjaukset / Lempäälän Lämpö Oy, tavoitekortin hyväksyminen jota myös eriävä mielipiteeni koskee.”

Merkittiin pöytäkirjaan, että toimitusjohtaja Mikko Kettunen saapui kokoukseen ennen tämän pykälän käsittelyä klo 20.02 ja poistui tämän pykälän käsittelyn aikana klo 20.27.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Totti Hämäläinen oli poissa tämän pykälän käsittelyn aikana klo 20.02-20.04.

Merkittiin pöytäkirjaan, että johdon erityisavustaja Tuulia Rinne poistui kokouksesta tämän pykälän päätöksenteon jälkeen klo 20.31.

Tiedoksi

Lempäälän Energia Oy:n hallituksen puheenjohtaja ja toimitusjohtaja